KULTUR MILJÖ VÅRD

6·89

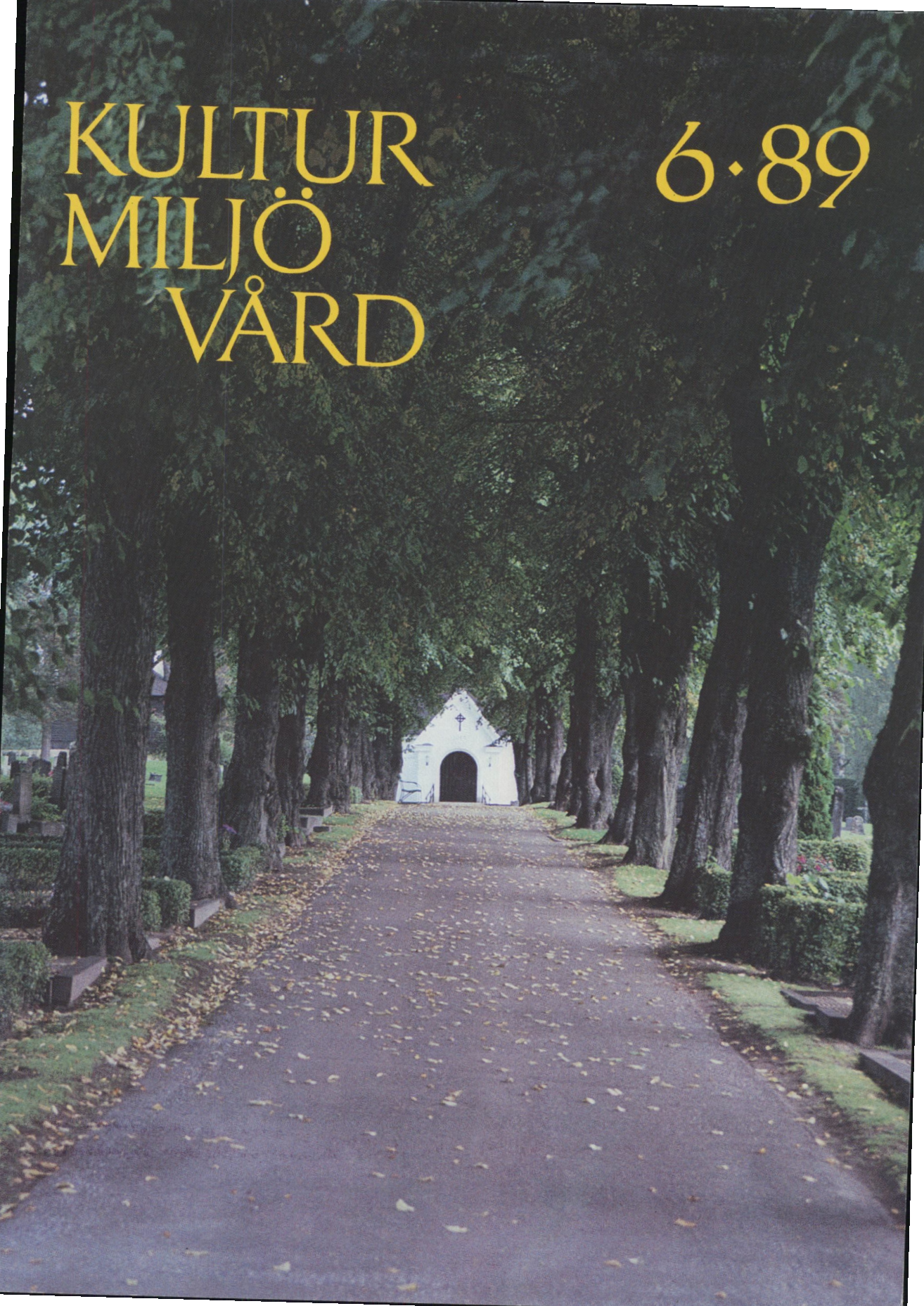

Digitalisering av redan tidigare utgivna vetenskapliga publikationer

Dessa fotografier är offentliggjorda. Vi använder oss därför av en undantagsregel, 23 § lagen (1960:729) om upphovsrätt till litterära och konstnärliga verk (URL). Undantaget innebär att offentliggjorda fotografier får återges digitalt i anslutning till texten i en vetenskaplig framställning som inte framställs i förvärvssyfte. Fotografier och text i denna framställning märks med ©. Den som vill använda fotografi eller text behöver ta reda på om det kan göras inom ramen för upphovsrätten, eller be upphovspersonen om tillstånd.

2022-09-01

SWEDISH NATIONAL HERITAGE BOARD
RIKSANTIKVARIEÄMBETET

Riksantikvarieämbetet
Box 1114, 621 22 Visby
Tel 08-5191 80 00
www.raa.se
registrator@raa.se

KULTUR MILJÖ VÅRD

NUMMER 6/1989

Information utgiven av
Riksantikvarieämbetet

POSTADRESS
Box 5404
114 84 STOCKHOLM

BESÖKSADRESS
Storgatan 41
Tel: 08–783 90 00

ANSVARIG UTGIVARE
Margareta Biörnstad

REDAKTIONSKOMMITTE
Nanna Cnattingius
Ivar Eklöf
Nanna Hermansson
Birgitta Hoberg
Kersti Morger
Jan Norrman
Per-Olof Ringquist

REDAKTÖR
Elina Antell

SÄTTNING & TRYCKNING
Spångbergs Tryckeri, Stockholm
December 1989

ISSN 1100–4800

Omslagsbilden: Skogskyrkogården i Hofors. Foto: Inger Berglund

TEMA: Kyrkogårdar
Medredaktör: Birgitta Hoberg

Kyrkogårdar – dokument om det förgångna 1
Birgitta Hoberg

Kyrkogårdar – en mångfasetterad kulturskatt 4
Aina Mandahl

Kyrkogården – idag och i morgon 9
Inger & Jan Berglund

Gravvårdar under 75 år 15
Ture Stämberg

Vad betyder tecknet? 20
Gunnar B Peterson

Gravkonst i gjutjärn 24
Carl-Filip Mannerstråle

Begravningsvapen 29
Åke Nisbeth

Gotlands medeltida gravstenar 34
Erland Lagerlöf

Insikt i det fördolda 40
Lis Granlund

Underhåll av gravvårdar 43
Birgitta Hoberg & Karl-Gustaf Eliasson

Övriga rubriker i detta nummer:

Aktuell litteratur 45

Bo 91 i Dalarna 47
Sven Olsson

Uppslaget med notiser, remisser & yttranden 48

Kulturmiljövård 1989 51

Notiser

Rädda Visby ringmur

KAMPANJEN *Rädda Visby Ringmur* bedrevs under sommarmånaderna 1989. Affischutställningar, vykort, diplom, dekaler och insamlingsbössor, somliga i form av trätunnor, fanns på Gotlandslinjens båtar och terminaler, på postkontor, turistbyrå och flygterminal, i gästhamn och på Gotlands Fornsal i Visby. I Stockholm pågick kampanjen i Historiska museet och på Riksantikvarieämbetet, hos Svenska Turistföreningen, Gotland Citys resebyrå, Sverigehuset och Stockholms Medeltidsmuseum.

Reklambyrå och tryckeri m fl producerade allt material kostnadsfritt. Insamlingen gav 242 000 kr, där bidrag från Vitterhetsakademien – 20 000 kr – och från en f d Visbybo – 50 000 kr – särskilt kan nämnas.

Även om det ekonomiska resultatet inte blev så stort blev det positiva utfallet i pressen en framgång med ledare, insändare, debatt och flera inslag i radio och TV.

Största värdet av kampanjen har varit att sprida kunskap om ringmurens förfall. De flesta har gillat kampanjens målsättning – att rädda Visbys ringmur – men många har ansett, att staten självklart skall ha råd att betala dess underhåll.

Nu diskuteras en fortsättning av kampanjen. Bidrag till upprustningsarbeten från företag eller kanske ekonomiskt ansvar för en "egen" del av muren är ett förslag.

RÄDDA VISBY RINGMUR!
Pg 292 12-8.

NANNA CNATTINGIUS

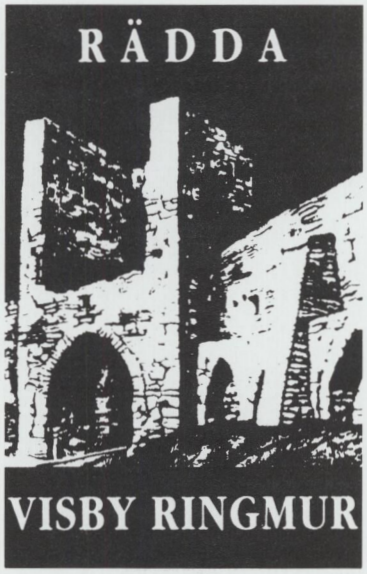

Kultur och turism

Projektet KULTUR OCH TURISM går vidare. Under den första perioden arbetade Sveriges Turistråd och riksantikvarieämbetet med att sammanföra företrädare för kultur och turism för att ändra varandras attityder och öka samarbetet dem emellan. Det skedde vid ett inledande möte i Bäckaskog 1985, vid seminarier i 13 län och vid en avslutande konferens i Umeå 1988.

Ett nytt steg togs då nio organisationer och myndigheter började ett samarbete i Sveriges Turistråds Kultur- och Turistprojekt 1989–92.
Det sker i tre olika delprojekt, nämligen

- att samla in, lagra och àjourhålla fakta om kulturella evenemang och sevärdheter,
- att utveckla och öka servicen vid kulturella sevärdheter och evenemang för researrangörer och besökare,
- att förbättra tillgängligheten till och informationen om evenemang och sevärdheter.

Riksantikvarieämbetet bidrar till *faktainsamling* om sevärdheter och evenemang under rubrikerna fornlämningar, byggnader och kulturmiljöer. Innehållet i denna "kulturdatabank" skall distribueras till turistrådets utlandskontor, turistbyråer, ambassader, utländska researrangörer m fl. Övriga dataleverantörer är Rikskonserter, Riksutställningar, Riksteatern, Svenska Kyrkan, Svensk Form och Folkbildningsförbundet.

Bättre service

Ett *utvecklingsarbete* pågår inom hittills fem kulturområden för att höja servicen till besökare och resenäring och för att intensifiera marknadsföringen. Ämbetet arbetar i gruppen *Kyrkan* och är adjungerad till *Museer. Musik, Hembygdsgårdar* och *Konst* är andra områden som också arbetar gentemot turismen. En sjätte grupp kommer att arbeta med *Kulturminnen.*

"Upptäcktsresan" blir namnet på en *kulturkatalog,* som kommer att ges ut hösten 1990 och tre år framöver. Upplagan blir 250 000 ex. Den kommer att innehålla en förteckning av evenemang och sevärdheter ur databanken, information om kurser, litteratur och resor. Katalogen kommer att delas ut gratis på biblioteken. *NANNA CNATTINGIUS*